

Handläggare
Pia Lindman
Telefon: 08-50808418

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2024-09-26

Motion om införandet av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre

Svar på remiss från kommunstyrelsen.

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Förvaltningen håller med om att Stockholm stad både kan och borde göra mer för att motverka att äldre hamnar i långvarig ensamhet och isolering. Förvaltningen har en äldrevägledare som söker upp alla äldre över 85 år och erbjuder ett samtal med stöd av en intervjuguide där identifiering av upplevd ensamhet ingår. Äldrevägledaren bekostas av projekt medel men med mer resurser skulle fler äldre att kunna nås.

Liberalernas förslag innebär en satsning på något som redan erbjuds i olika former inom förvaltningen och i samverkan med frivillig verksamhet. Gruppen äldre är en komplex grupp som har vitt skilda behov av sociala aktiviteter och därför bör deras önskemål ha företräde i vad som förvaltningen erbjuder. Den stora utmaningen för förvaltningen är att nå deltagare med störst behov att bryta ofrivillig ensamhet i ett tidigt stadium.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bland andra Kungsholmens stadsdelsnämnd på en motion från Liberalerna om införande av projektet Matvänner. Remissen ska senast besvaras 2024-10-25.

Liberalerna framför i sin motion att ofrivillig ensamhet är ett stort hälsoproblem. Var tionde person i gruppen äldre över 75 år känner enligt Socialstyrelsen att ensamheten påverkar deras mående negativt.

Ärendet

Liberalerna anser att inriktningen för Stockholm stad borde vara att främja möten och skapa mötesplatser som gör att äldre kan interagera med varandra och finna en meningsfull vardag. Staden ska verka för att minska känslan av ensamhet och samtidigt främja en känsla av samhörighet bland stadens äldre. Med anledning av detta föreslår Liberalerna att kommunfullmäktige beslutar att utreda möjligheten att införa projektet "Matvänner" som pilot i staden.

Vidare anser Liberalerna att äldres psykiska hälsa ska främjas genom bland annat hälsosamma matvanor och social gemenskap och att en värdefull del i vardagen för äldre personer är att kunna äta näringsriktig och vällagad lunch, gärna tillsammans med andra.

Liberalerna anser att Stockholm stad både kan och borde göra mer för att motverka att äldre hamnar i långvarig ensamhet och isolering. Genom projektet "Matvänner" ska stadens äldre erbjudas möjlighet att, en gång i veckan, köpa och äta mat på det lokala äldreboendet tillsammans med andra personer i närområdet.

Detta, anser Liberalerna, är en enkel satsning och har potential att, för en låg kostnad göra en positiv inverkan mot ofrivillig ensamhet bland stadens äldre.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreomsorgsavdelningen med medverkan av förvaltningens dietister. Stadsdelsnämndens pensionärsråd och rådet för funktionshinderfrågor har beretts möjlighet att lämna sina synpunkter i ärendet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är delvis positiva till förslaget och håller med om att Stockholm stad ska främja möten och skapa mötesplatser som gör att äldre kan interagera med varandra och finna en meningsfull vardag. Viktigt för att kunna förhindra att äldre personer hamnar i ofrivillig ensamhet är att så tidigt som möjligt upptäcka signalerna, innan de leder till olika former av ohälsa. Som stöd har Socialstyrelsen publicerat en vägledning för att förhindra ofrivillig ensamhet bland äldre personer. Förvaltningen anser den största utmaningen som finns inom området är att nå de äldre som är i störst behov av stödinsatser. Det behövs en samverkan med utöver frivillig verksamheter även med primärvården som ofta träffar den äldre i ett tidigt stadium. Samverkan behöver dock underlättas genom en kommunalisering av hemsjukvården eller gemensam ersättning för samverkansprojekt och utvecklingsarbeten.

Inom Kungsholmens stadsdelsområde finns Baltzar träfflokal som är en populär mötesplats för seniorer där det varje dag erbjuds olika sociala aktiviteter som fysisk träning, samtalsgrupper och filmvisning beroende på inkomna förslag och önskemål från deltagare. Även temaveckor planeras som hälsovecka, pridevecka och olika högtidsfiranden. Under öppettiderna serveras smörgåsar och fika till självkostnadspris.

Utöver den öppna verksamheten beviljar även beställarenheten olika insatser som kan bidra till att bryta ofrivillig ensamhet som hemtjänst generellt men också måltidssällskap, följeslagare till aktiviteter och information om olika frivillig verksamheter som i sin tur erbjuder gemensamma fikastunder och samtalsgrupper.

Varje dag erbjuder Baltzar träfflokal hälsofrämjande aktiviteter som är kostnadsfria. Den 2-6 september bjöd Baltzar träfflokal in seniora kungsholmsbor till en hälsovecka. Bland annat förläste förvaltningens dietist om ”Vikten av bra mat och det förändrade näringsbehovet på äldre dagar”. Baltzar träfflokal erbjuder även herrar att delta på matlagningskurs som även den hålls av förvaltningens dietist.

Inom Kungsholmens stadsdelsförvaltning finns Fridas restaurang på Alströmerhemmets vård- och omsorgsboende som är öppet för alla att äta lunch på dagligen.

Förvaltningen håller med om att Stockholm stad både kan och borde göra mer för att motverka att äldre hamnar i långvarig ensamhet och isolering. Förvaltningen har en äldrevägledare som söker upp alla äldre över 85 år och erbjuder ett samtal med stöd av en intervjuguide där identifiering av upplevd ensamhet ingår. Äldrevägledaren bekostas av projekt medel men med mer resurser skulle fler äldre att kunna nås.

Liberalernas förslag innebär en satsning på något som redan erbjuds i olika former inom förvaltningen och i samverkan med frivillig verksamhet. Gruppen äldre är en komplex grupp som har vitt skilda behov av sociala aktiviteter och därför bör deras önskemål ha företräde i vad som förvaltningen erbjuder. Den stora utmaningen för förvaltningen är att nå deltagare med störst behov att bryta ofrivillig ensamhet i ett tidigt stadium.

Jämställdhetsanalys

Äldre personer över 75 år är en av de grupper som oftast upplever ofrivillig ensamhet enligt Socialstyrelsen. Forskning visar att det finns flera olika riskfaktorer kopplade till att äldre personer känner sig ensamma. Det kan exempelvis handla om att en partner eller

vänner dör och sociala nätverk därmed krymper. Funktionsnedsättningar som leder till en minskad möjlighet att vara aktiv kan också vara en orsak eller att man drabbas av en depression. Kvinnor i heterosexuella relationer risker att drabbas i något högre grad eftersom deras livslängd generellt är längre än deras partners.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Lena Slotte
Avdelningschef
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Motion om införandet av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2024-09-09
Lena Slotte, Ansvarig	2024-09-09